

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИНДУСТРИАЛЕН БИЗНЕС И ЛОГИСТИКА“

Приета от ФС (протокол № 11/ 25. 04. 2024 г.)

Приета от КС (протокол № 9/ 16. 04. 2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ“

ЗА СПЕЦ: „Индустриален бизнес и предприемачество“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	90	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Пламен Павлов)

2. ....
(гл. ас. д-р Влади Куршумов)

Ръководител катедра: .....
„Индустриален бизнес и логистика“ (доц. д-р Пламен Павлов)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Европейски и национални програми и проекти“ има за основна цел да формира знания и умения у студентите за цялостно управление на европейски и национални проекти, в т.ч. основни понятия и принципи при кандидатстване за безвъзмездно финансиране, инициране на проектната дейност в организацията; планиране на основните параметри на проект, както и особености при неговото осъществяване и приключване. Важно направление, заложено в учебната програма е разглеждане на процеса по управление на проекти в контекста на организацията, което включва разбиране на възможностите, които безвъзмездното финансиране с европейски и национални средства предлага за поддържане на високо равнище на конкурентоспособност както и интегриране на очакваните от проекта резултати в основната дейност на организацията – бенефициент.

Дисциплината е структурирана в три модула: 1) общи постановки при управлението на проекти в организацията; 2) особености на европейските фондове, както и на различни национални и европейски програми за безвъзмездно финансиране; 3) задълбочено изучаване на цялостния процес по разработване на проектни предложения и тяхното успешно изпълнение.

Усвоените знания позволяват на студентите успешно да идентифицират подходящи програми за безвъзмездно финансиране в зависимост от нуждите на организацията; да разработват проектни предложения, както и да координират и контролират тяхното последващо изпълнение.

В процеса на обучение, студентите следва да затвърдят и разширят своите познания, свързани с анализ на бизнес средата на организацията, управление на човешките ресурси, планиране и анализ на дейността на организацията, развитие на иновационната дейност и др. В същото време се очаква да бъдат формирани нови знания по отношение на целенасочено кандидатстване с проекти по европейски и национални програми за безвъзмездно финансиране.

Дисциплината „Европейски и национални програми и проекти“ развива следните ключови компетентности: **цифрова** – способност за работа с цифрово съдържание, създаване и обработка на електронни таблици, способност за търсене и намиране на релевантна информация и др.; **личностна и социална** – развиват се умения за решаване на реално съществуващи проблеми, планиране на задачи, умения за планиране на работата, и справяне с конфликти, управление на взаимодействия и комуникации в различни социокултурни контексти; **предприемаческа** – изграждане на способност за критично мислене, аналитичност, прогнозиране, проектиране, развиване на управленски умения, умения за работа в екип и знания в областта на планирането и управлението на риска и др.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	ТЕМА 1. УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТИ – ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	2	2	0
1.1	Същност на управлението на проекти			
1.2	Понятиен апарат при управлението на национални и европейски проекти			
1.3	Основни участници в процеса на управление на проекти			

1.4	Принципи при управлението на проекти			
ТЕМА 2. УПРАВЛЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ В КОНТЕКСТА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА		2	2	0
2.1	Значение на проектната дейност за развитие на организацията			
2.2	Организация на проектната дейност в организацията			
2.3	Вземане на решение за работа по проекти			
ТЕМА 3. ЕВРОПЕЙСКИ ФОНДОВЕ		2	2	0
3.1	Европейски фондове – обхват и основни характеристики			
3.2	Европейски стратегически документи и политики, определящи финансирането по линия на фондовете			
3.3	Бенефициенти на средствата в обхвата на фондовете			
3.4	Европейските фондове в България			
ТЕМА 4. ПРОГРАМИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ		2	2	0
4.1	Европейски програми - същност, съдържание и структура			
4.2	Механизъм на финансиране			
4.3	Работа с Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България			
4.4	Национални програми за финансиране на проекти			
ТЕМА 5. СЪЩНОСТ И ОСОБЕНОСТИ НА ПРОЕКТА		2	2	0
5.1	Основни характеристики на проектите за безвъзмездно финансиране			
5.2	Жизнен цикъл на проекта			
5.3	Основни компоненти на проекта			
5.4	Фактори за успешен проект			
ТЕМА 6. ИНИЦИИРАНЕ НА ПРОЕКТА		2	2	0
6.1	Основни методи за анализ на организацията и идентифициране на необходимостта от проект			
6.2	Определяне на обхвата на проекта			
6.3	Определяне на участниците в проекта			
6.4	От проектна идея към проектно предложение			
ТЕМА 7. ПЛАНИРАНЕ НА ПРОЕКТА		2	2	0
7.1	Анализ на проблемите			
7.2	Формулиране на целите			
7.3	Обосновка на необходимостта от проекта			
7.4	Съответствие с изискванията на финансиращата организация			
ТЕМА 8. РАБОТНИ ПАКЕТИ, ДЕЙНОСТИ, ЗАДАЧИ		2	2	0
8.1	Разработване на структура на дейностите /работните пакети/			
8.2	Описание на дейностите и начин на изпълнение			
8.3	Дефиниране на очакваните резултати и стратегия за тяхното интегриране към дейността на организацията			
8.4	Изследване на взаимовръзките между дейностите /работните пакети/			
ТЕМА 9. ПЛАНИРАНЕ НА ВРЕМЕТО		2	2	0
9.1	Основни принципи при планиране на времето			
9.2	Линейни и мрежови техники за планиране на времето			
9.3	Разработване на мрежови графици. Метод на критичен път			
9.4	График на Гант. Възможности за оптимизиране продължителността на проекта			
ТЕМА 10. СФОРМИРАНЕ НА ЕКИП ПО ПРОЕКТА		2	2	0
10.1	Екип за организация и управление. Екип за изпълнение			
10.2	Определяне на необходимите длъжности. Основни задължения и отговорности			
10.3	Техники за анализ и разпределяне на ролите в екипа			
10.4	Изграждане на организационна структура. Мотивация			

ТЕМА 11. ПЛАНИРАНЕ НА РЕСУРСИ И БЮДЖЕТ		2	2	0
11.1	Концептуален модел дейности – ресурси – бюджет			
11.2	Видове разходи в проектната дейност			
11.3	Остойностяване на необходимите ресурси			
11.4	Разработване на бюджет на проекта			
11.5	Оценка на паричните потоци на проекта			
ТЕМА 12. АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ ЛИЦА. УСТОЙЧИВОСТ НА ПРОЕКТА		2	2	0
12.1	Определяне на заинтересованите лица и техните основни интереси			
12.2	Планиране на взаимоотношенията със заинтересованите лица			
12.3	Разработване на план за устойчивост на резултатите от проекта			
ТЕМА 13. ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ, ПУБЛИЧНОСТ И КОМУНИКАЦИЯ ПО ПРОЕКТА		2	2	0
13.1	Управление на документите и документооборота			
13.2	Специфични изисквания и правила за информация и комуникация			
13.3	Управление на информацията и комуникациите при партньорски обединения			
ТЕМА 14. ОЦЕНКА И КЛАСИРАНЕ НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ		2	2	0
14.1	Етапи на оценяване			
14.2	Методически особености на оценката			
14.3	Класиране и сключване на договор за финансиране			
ТЕМА 15. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРОЕКТА И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО		2	2	0
15.1	Мобилизиране на ресурсите и екипа			
15.2	Контрол върху времевия график			
15.3	Контрол върху разходите			
15.4	Контрол на качеството			
15.5	Изготвяне на междинни технически и финансови отчети			
Общо:		30	30	0

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Практическо задание (идентифициране на възможности за безвъзмездно финансиране)	1	15
1.2.	Разработване на проектно предложение	1	35
1.3.	Тест	1	10
Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит (тест с отворени и затворени въпроси)	1	30
Общо за сесийното оценяване:		1	30
Общо за всички форми на контрол:		4	90

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Куршумов, В. Особенности и предизвикателства при управлението на човешките ресурси в проектната дейност [Електронен ресурс : Диск] . Управление на човешките ресурси. Сборник с доклади, Варна : Наука и икономика, 2021, 182-190
2. Куршумов, В., Минков, И. Оценка на проектната дейност на предприятията от област Варна в областта на добрите и безопасни условия на труд по линия на Европейските структурни и инвестиционни фондове. Управление и устойчиво развитие. Сер. Общество. Човек. Природа = Management and Sustainable Development. Ser. Society. Man. Nature, София : ЛТУ, 84, Год. 22, 2020, 5, 88-93.
3. Куршумов, В. Финансиране на иновационната дейност на стартиращи предприятия по линия на Европейските фондове. Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха. Сборник с доклади, Варна : Наука и икономика, 2, 2020, 349 – 360
4. Куршумов, В., Вълчинов, В. Проявление на Кохезионната политика на Европейския съюз чрез оперативните програми в България. Индустиален бизнес и предприемачество - иновации в науката и практиката. Сборник с доклади, Варна : Наука и икономика, 2018, 391 – 401
5. Куршумов, В. Оперативните програми като източник на финансиране за развитие на куриерските фирми в България. Съвременната логистика - бизнес и образование. Сборник с доклади, Варна : Наука и икономика, 2017, 133-148
6. Куршумов, В. Значение на Оперативните програми за постигане на устойчиво развитие в България. Управление и устойчиво развитие. Сер. Общество. Човек. Природа = Management and Sustainable Development. Ser. Society. Man. Nature, София : ЛТУ, 62, Год. 19, 2017, 1, 78-83

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Александрова, М. Проектно управление: Проектно мислене и проектно действие. София: Везни-4, 2015
2. Бонева, Светла. Управление на комуникациите в международни проекти. София: УНСС, 2019
3. Желев, Ив., С. Христова. Европейски фондове и проекти: Ръководство за семинарни упражнения, Варна: Наука и икономика, 2015
4. Маринова, Н. Управление чрез проекти за постигане на устойчиво развитие. НБУ, София, 2014
5. Ръководство за система от знания за управление на проекти (PMBOK® GUIDE, четвърто издание). София: Класика и стил, 2011